

Seat No. : _____

AB-103

April-2015

M.Ed. (Sem-II)

408 Compulsory (Paper-I)

Sociological Foundation of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ - 1

1. નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (દરેક જવાબ આશરે 750 શબ્દોમાં આપો.) 20
- (1) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેના સ્વરૂપ અને કાર્યોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- (2) 'મનુષ્ય એક સામાજિક પ્રાણી છે.' – આ વિધાનના સંદર્ભમાં સામાજિકરણની પ્રક્રિયા વિસ્તારથી સમજાવો.
- (3) સભ્યતાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, તેના વિકાસ માટે કેળવણીની ભૂમિકા સમજાવો.
2. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 10
- (1) શિક્ષણ પર સંસ્કૃતિની અને સંસ્કૃતિની શિક્ષણ પર શી અસર પડે છે ?
- (2) સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો સંબંધ ઉદાહરણ સહિત સ્પષ્ટ કરો.
- (3) સામાજિક સ્તરીકરણ એટલે શું ? તેની શિક્ષણ પર અસર જણાવો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : 5
- (1) સામાજિક જૂથની શિક્ષણ પર થતી અસર જણાવો.
- (2) સામાજિક સ્થળાંતર એટલે શું ?
- (3) ધર્મ એટલે શું ?
- (4) ધાર્મિક શિક્ષણ જરૂરી છે ? જો 'હા' તો તેના સમર્થનમાં તમારી દલીલો જણાવો. જો 'ના' તો તેના સમર્થનમાં તમારી દલીલો જણાવો.
- (5) બિન-સાંપ્રદાયિકતા એટલે શું ?

વિભાગ - 2

1. નીચેના ત્રણમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 20
(દરેક જવાબ આશરે 750 શબ્દોમાં આપો)
- (1) રાષ્ટ્રની અર્થ વ્યવસ્થાની કેળવણી પર થતી અસરની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
 - (2) લોકશાહી સમાજમાં શિક્ષણનું મહત્ત્વ વિશેષ છે. શા માટે ?
 - (3) આધુનિકરણ એટલે શું ? આધુનિક વિશ્વમાં શિક્ષણની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
2. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 10
- (1) આંતરરાષ્ટ્રીયકરણ એટલે શું ? તેને શિક્ષણ સાથે શો સંબંધ છે ?
 - (2) 21મી સદીમાં શિક્ષણ સામેના પડકારોની ચર્ચા કરો.
 - (3) આધુનિક વિશ્વમાં શિક્ષણની બદલાતી ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો : 5
- (1) તાંત્રિક વિકાસ એટલે શું ?
 - (2) ઉદારીકરણ એટલે શું ?
 - (3) ગરીબી નાબૂદ કરવા શિક્ષણની ભૂમિકા સમજાવો.
 - (4) શિક્ષણનું ખાનગીકરણ એટલે શું ?
 - (5) કૃષિ આધારિત અર્થતંત્રના શિક્ષણની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
-

Seat No. : _____

AB-103

April-2015

M.Ed. (Sem-II)

408 Compulsory (Paper-I)

Sociological Foundations of Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Section – I

1. Answer any **two** of the following : (Each answer in **750** words) **20**
- (1) What is Educational Sociology ? Discuss in detail the nature and function of Educational Sociology.
 - (2) 'Man is a Social Animal'. Explain in detail the process of socialization in reference to the statement.
 - (3) Clarify the concept of civilization and explain the role of education in the development of civilization.
2. (A) Answer any **two** of the following : (Each answer in **125** words) **10**
- (1) What is the impact of culture on education and education on culture ?
 - (2) Clarify the relation between culture and civilization with illustration.
 - (3) What is social stratification ? Mention its impact on education.
- (B) Answer the following questions : **5**
- (1) Mention the impact of social group on education.
 - (2) What is social mobility ?
 - (3) What is Religion ?
 - (4) Is it necessary to give religious education ? If 'Yes' then mention your arguments in favour of religious education. If 'No' then also mention your arguments ?
 - (5) What is Secularism ?

Section – II

1. Answer any **two** of the following : (Each answer in **750** words) **20**
- (1) Discuss in detail the effect of National Economic System on Education.
 - (2) In democratic society, education is more important. Why ?
 - (3) What is Modernisation ? Clarify the role of Education in Modern World.

2. (A) Answer any **two** of the following : (Each answer in **125** words) **10**
- (1) What is Internationalization ? What is its relation with education ?
 - (2) Discuss the challenges of Education on 21st century.
 - (3) Discuss the changing role of education in the modern world.
- (B) Answer in short the following questions : **5**
- (1) What is Technological Development ?
 - (2) What is Liberalization ?
 - (3) Clarify the role of education to demolition of poverty.
 - (4) What is privatization of education ?
 - (5) Mention two limitations of Education based agricultural economy.
-